

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Стахів І. М.

ЛЕКЦІЯ № 6

ГРОШОВИЙ РИНОК ТА ІНФЛЯЦІЯ

з навчальної дисципліни

Фінанси і фінанси підприємств

спеціальність: 073 Менеджмент

Опорний конспект лекції з дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств»
для студентів спеціальності 073 Менеджмент

VII с. (денна, заочна форми навчання)

ТЕМА 6. ГРОШОВИЙ РИНОК ТА ІНФЛЯЦІЯ

План

1. Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти.
2. Сутність і види інфляції.

1. Структура і суть грошового ринку. Об'єкти й суб'єкти.

Грошовий ринок - частина ринку позикових капіталів, де здійснюються переважно короткострокові (від одного дня до одного року) депозитно-позикові операції, що обслуговують головним чином рух оборотного капіталу фірм, короткострокових ресурсів банків, установ, держави і приватних осіб.

Інструментами грошового ринку є векселі, депозитні сертифікати, банківські акцепти. Його основні інститути - банки, облікові установи, брокерські й дилерські фірми. За джерела ресурсів правлять кошти, залучені банківською системою. Основними позичальниками є фірми, кредитно-фінансові інститути, держава, населення. Слід мати на увазі, що грошовий ринок – важливий об'єкт державного регулювання. Держава використовує його ресурси для фінансування своїх видатків і покриття бюджетного дефіциту.

Дефляція – стан економіки, що характеризується процесами, протилежними тим, які відбуваються в умовах інфляції. Спричиняється вона

зменшенням грошової маси шляхом вилучення з обігу частини платіжних засобів.

За цих обставин виникає потреба в державному контролі за рухом відсоткових ставок. Навіть більше, рівень відсотка стає об'єктом державного регулювання, а відсоткова політика Центрального банку країни – важливим інструментом грошово-кредитного регулювання. Тому особливе місце належить ставці облікового відсотка, що встановлюється Центральним банком на основі реального вивчення стану грошового ринку. Вона є своєрідним барометром цього ринку й орієнтиром для визначення відсоткових ставок з усіх інших видів операцій на грошовому ринку.

Попит на гроші - це платоспроможна потреба або сума грошей, яку покупці можуть і мають намір заплатити за необхідні для них товари та послуги.

Грошовий ринок слід розглядати як механізм відносин між юридичними особами, які потребують коштів для свого розвитку, з одного боку, і організаціями й громадянами (населенням, домашніми господарствами), які можуть надати такі кошти, – з другого.

Цей ринок поєднує три головні складові: обліковий, міжбанківський і валютний ринки. Усі вони виконують декілька основних функцій, в чому і полягає їхня схожість

2. Сутність і види інфляції.

Термін "*інфляція*" (від лат. *Inflatio*) буквально означає "вздуття". Дійсно, фінансування державних видатків (наприклад, у періоди екстремального розвитку економіки в часи війн, революцій) за допомогою паперово-грошової емісії з припиненням розміну банкнот призводило до розширення грошового обігу та знецінення паперових грошей.

Інфляція як багатофакторний процес – це прояв диспропорційності у розвитку суспільного відтворення, що обумовлено порушенням закону грошового обігу. Таким чином, глибинні причини інфляції знаходяться як в сфері обігу, так і в сфері виробництва, і дуже часто обумовлюються економічними і політичними відносинами в країні.

Розрізняють *відкриту та подавлену* інфляцію. Відкрита проявляється у збільшенні цін, подавлена – у виникненні дефіциту товарів та погіршенні їх якості. В умовах подавленої інфляції ціни контролюються державою, тому підвищений попит на товари виражається в появі розриву між попитом та пропозицією і, як наслідок, у відхиленні адміністративно-регульованої ціни рівноваги. Оскільки державна ціна є нижчою за рівноважну, зникають стимули для збільшення кількості та підвищення якості товарів. Наслідком цього є виникнення дефіциту та збільшення негрошових витрат споживачів.

Інфляція попиту. Традиційно вона виникає при надмірному попиті. Попит на товари більший, ніж пропозиція товарів, в зв'язку з тим, що виробничий сектор не в змозі задовольнити потреби населення. Цей надлишок попиту призводить до зростання цін. Спостерігається наявність великої кількості грошей при малій кількості товарів.

Інфляція витрат виробництва. Цю інфляцію розглядають зазвичай з позиції росту цін під впливом наростаючих витрат виробництва, перш за все росту витрат на заробітну плату.

Інфляція витрат та інфляція попиту взаємопов'язані та взаємообумовлені, їх важко чітко розділити. Надлишкова грошова маса в економіці завжди породжує підвищений попит, викликаючи порушення рівноваги ринків в сфері сукупного попиту і сукупної пропозиції, реакцією на яке є зростання цін. Будучи продуктом розбалансованого грошового

ринку, інфляція попиту розповсюджується далі, вражає виробництво і споживання, деформує споживчий попит, посилює нерівномірність і непропорційність розвитку різних галузей господарства, призводячи в результаті до інфляції витрат.

В залежності від темпів розвитку розрізняють три види інфляції: повзучу (помірну), галопуючу і гіперінфляцію.

Помірна (повзуча) – характеризується повільним, тривалим зростанням цін, але не більше ніж на 10% за рік. Ця інфляція притаманна більшості країн з розвинутою ринковою економікою і розглядається як звичайне явище.

Галопуюча інфляція характеризується швидким зростанням цін. Темпи знецінення грошей досягають від 20 до 300% в рік. Такі швидкі темпи у 80-х роках ХХ століття мали місце, наприклад, в ряді країн Латинської Америки (Аргентина, Бразилія), деяких країнах Південної Азії.

Гіперінфляція – характеризується дуже високими темпами зростання цін, які перевищують 1000% на рік. Її особливість в тому, що ситуація зі зростанням цін стає некерованою. При гіперінфляції виникає стагфляція. **Стагфляція** (від лат. stagno – роблю нерухомим і inflatio – надуття) – сполучення, поєднання стагнації та інфляції, стан економіки, при якому відбуваються одночасно спад виробництва, зростання цін і безробіття, поєднання економічної кризи з інфляцією.